

«Όμολογιακή» διγλωσσία, ασάφεια και σύγχυση

*Σεβ. Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου **Γεροθέου***

Τόν τελευταίο καιρό δημοσιεύθηκαν διάφορα κείμενα από καθηγητές, θεολόγους, Κληρικούς, οι όποιοι έθεσαν σοβαρά έρωτήματα γύρω από τά θέματα μέ τά όποια θά ασχοληθῆ ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος.

Τά περισσότερα από αυτά τά κείμενα ασχολοῦνται θεωρητικά μέ τό ζήτημα καί άγνοεῖται ότι μέχρι τόν 19^ο αἰώνα στά Συνοδικά καί Ἐκκλησιολογικά κείμενα πού εκδίδονταν έπισήμως από τήν Ἐκκλησία ὑπῆρχε κατά βάση μιά σαφῆς εκκλησιολογική συνέχεια, όπως φαίνεται στό κείμενο τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἄνατολης τό 1848.

Παρά ταῦτα από τόν 20^{όν} αἰώνα άρχισε μιά διγλωσσία καί ασάφεια στά εκκλησιολογικά ζητήματα. Αυτό φαίνεται άν διαβάση κανείς τά έπίσημα κείμενα πού εκδίδονται καί εκφωνοῦνται σέ διάφορες περιπτώσεις. Αὐτή ἡ διγλωσσία καί ἡ ασάφεια φαίνεται στά θέματα: τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ποιά εἶναι τά μέλη της, τί εἶναι αίρεση, πῶς αποδέχεται ἡ Ἐκκλησία τούς αίρετικούς όταν έπιστρέφουν σέ αὐτήν κ.ά.

Σέ άκροατήρια πού έπιμένουν στήν διδασκαλία τῶν Πατέρων ἡ γλώσσα πού χρησιμοποιεῖται εἶναι παραδοσιακή καί όρθόδοξη, ένῶ σέ άλλα άκροατήρια χρησιμοποιεῖται μιά γλώσσα πού θά μπορούσε νά χαρακτηρισθῆ, μέ τήν ἡπιότερη μορφή, ὡς γλώσσα εκκλησιαστικῆς διπλωματίας. Μπορεῖ, βέβαια, σέ μερικές περιπτώσεις νά χρειάζεται μιά ευγενική γλώσσα, χωρίς νά προδίδεται ἡ πίστη, αλλά τό βασικό πρόβλημα εἶναι ότι αὐτή ἡ διγλωσσία εκφράζει τήν εκκλησιολογική σύγχυση πού επικρατεῖ σήμερα, όποτε ἡ εκκλησιολογική ασάφεια έννοεῖ αὐτήν τήν εκκλησιολογική σύγχυση.

Πολλοί Κληρικοί καί θεολόγοι επικαλοῦνται διαφόρους λόγους Πατέρων, κυρίως λόγους τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Ἄγνοεῖται όμως έπιδεκτικά ότι οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ιδίως ό Μέγας Βασίλειος, στήν κρίσιμη έποχή πού έζησαν εἶχαν έμπειρίες τοῦ Θεοῦ, ἦταν αὐθεντικοί καί έμπειρικοί θεολόγοι, έχοντας νοερά προσευχή καί θεωρία Θεοῦ καί έπομένως ένεργοῦσαν διακριτικά καί θεόπνευστα. Ὅποιος άγνοεῖ τήν ἡσυχαστική ζωή τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, δέν μπορεῖ νά τόν έρμηνεύσει σωστά καί έπομένως τόν παρερμηνεύει.

Εἶναι χαρακτηριστικό ότι οἱ ἡσυχαστικοί Σύνοδοι τοῦ 14^{ου} αἰῶνος στίς όποιες ὑπερμάχησε ό άγιος Γρηγόριος ό Παλαμᾶς, ό όποῖος έχει

χαρακτηρισθῆ ἀπό τόν ἅγιο Φιλόθεο Κόκκινο Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως ὡς ὁ τέταρτος Ἱεράρχης καί ὁ τέταρτος Θεολόγος στήν Ἐκκλησία, παρουσίασαν τόν ἡσυχασμό, πού εἶναι ἡ προϋπόθεση τῶν δογμάτων-ὄρων, ἡ οὐσιαστική μεθοδολογία καί τό θεολογικό ὑπόβαθρο ὄλων τῶν Τοπικῶν καί Οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Πάντως, γιά νά φανῆ ἡ διαφορά ἀντιμετωπίσεως τῶν θεμάτων ἀπό τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας καί ἀπό τούς σύγχρονους θεολόγους, θά παρουσιάσω ἕνα σύγχρονο παράδειγμα γιά νά φανῆ πῶς ἐκφράζεται στήν πράξη ἡ διγλωσσία, ἡ ἀσάφεια καί ἡ σύγχυση σέ ἐκκλησιολογικά θέματα. Καλή εἶναι ἡ ἐρμηνεία τῶν γεγονότων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, ἡ ὁποία πολλές φορές εἶναι παρερμηνεία ὅταν ἀγνοεῖται ἡ πράξη καί ἡ θεωρία, ὅπως ἐννοοῦνται ὀρθοδόξως, ἀλλά θά πρέπει νά δοῦμε ποιὰ εἶναι ἡ σύγχρονη πρακτική.

Πρόκειται γιά ἕνα κείμενο πού ἐξέδωσε ἡ Ἀρχιεπισκοπή Θυατείρων τό ἔτος 1975 σέ δύο γλώσσες, ἀγγλική καί ἑλληνική. Τό βιβλίο φέρει τόν τίτλο «The Thyateira Confession» - «Ἡ ὁμολογία Θυατείρων» καί ὑπότιτλο «Ἡ πίστις καί ἡ προσευχή τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ», γράφηκε ἀπό τόν Σεβασμιώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας Ἀθηναγόρα Κοκκινάκη καί, ὅπως γράφεται, τό διάβασαν πολλοί πρὶν ἐκδοθῆ καί ἔκαναν τίς ὑποδείξεις τους, μεταξύ τῶν ὁποίων «ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Κάλλιστος Γουέαρ, Ἱερατικός Προϊστάμενος τῆς Ἑλληνορθόδοξου Κοινότητος τῆς Ἁγίας Τριάδος καί Εὐαγγελισμοῦ Ὁξφόρδης», καί «ἐκδίδεται εὐλογία καί ἐγκρίσει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως».

Θά ἐπικεντρώσω τήν προσοχή στό δεύτερο μέρος τοῦ βιβλίου, τό ὁποῖο διαιρεῖται σέ ὀκτώ κεφάλαια, ἦτοι: ἡ Μία Ἐκκλησία καί αἱ Ἐκκλησίαι, οἱ Ρωμαιοκαθολικοί Χριστιανοί, οἱ Ἀγγλικανοί Χριστιανοί, οἱ Κοπτοαρμένιοι καί Αἰθίοπες Χριστιανοί, οἱ Λουθηρανοί καί οἱ ἄλλοι Προτεστάνται Χριστιανοί, ἡ Οἰκουμενική συνεργασία τῶν Χριστιανῶν, Ἐπίλογος.

Στό μέρος αὐτό τοῦ βιβλίου ἐπικρατεῖ τόσο ἡ ἐκκλησιαστική διγλωσσία ὅσο καί ἡ ἐκκλησιολογική ἀσάφεια ἢ καί ἡ ἐσκεμμένη σύγχυση. Αὐτή ἡ νοοτροπία εἶναι νοοτροπία πολλῶν Κληρικῶν σήμερα καί τήν συναντᾶμε καί στά κείμενα πού πρόκειται νά συζητηθοῦν καί ἐγκριθοῦν ἀπό τήν Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο τῶν Ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Αὐτή ἡ κατάσταση δημιουργεῖ ἰδιαίτερο προβληματισμό.

Θά παραθέσω μερικά δείγματα πού δείχνουν τήν ἀμβλυνση τῆς ὀρθόδοξης πίστεως καί τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βιώματος, καί ἐπομένως δικαιολογοῦνται ἀπολύτως ὅσοι διαμαρτύρονται γιά τήν σύγχρονη οἰκουμενιστική νοοτροπία, τούς ὁποίους, δυστυχῶς, ἄλλοι χαρακτηρίζουν ὡς

«φονταμενταλιστές», πού έχουν «έπαρχιώτικη» νοοτροπία, και άλλοι κεκρυμμένως τούς χαρακτηρίζουν ως «θεμελιακούς»!!

1. «Ἡ οἰκουμενική συνεργασία τῶν Χριστιανῶν»

Στό «ὁμολογιακό» αὐτό κείμενο ἐξαίρονται τά ἀγαθά τῆς «οἰκουμενικῆς συνεργασίας», ἡ ὁποία ἀναπτύχθηκε τά τελευταῖα χρόνια. Ὁμολογεῖται:

«Ὁ Λαός γνωρίζει ὅτι ἡ Οἰκουμενική συνεργασία ἐκαλλιέργησε μίαν νέαν φιλίαν μεταξύ τῶν Χριστιανῶν. Ὁ Λαός γνωρίζει ὅτι αἱ συνομιλίες καί ὁ εὐρύτατος γνωστός Θεολογικός Διάλογος ἐστένεψαν τό χάσμα πού χωρίζει τās Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Οἱ Χριστιανοί σήμερον ἐπισκέπτονται Ἐκκλησίας καί προσεύχονται μέ ἄλλους Χριστιανούς διαφόρων παραδόσεων μέ τούς ὁποίους εἰς τό παρελθόν ἦτο ἀπηγορευμένον νά σχετίζονται, διότι ἐθεωροῦντο αἰρετικοί, σχισματικοί καί ἀντίχριστοι.

Ἐνεκεν αὐτῆς τῆς νέας διαθέσεως ἡ ὁποία σήμερον ἐπικρατεῖ μεταξύ τῶν Ὀρθόδοξων Χριστιανῶν, ἡ περί Χριστιανισμοῦ διδασκαλία δέν μπορεῖ πλέον νά εἶναι πολεμική καί ἀνταγωνιστική. Δέν εἶναι δυνατόν πλέον νά ὑποδεικνύη ἀποχήν ἀπό τήν φιλίαν μέ τούς ἄλλους Χριστιανούς. Ὁ ἀποκλεισμός δέν εἶναι πλέον δυνατός, μήτε δεκτός, μήτε πνευματικῶς εὐεργετικός» (σελ. 158-159).

Τό κείμενο αὐτό εἶναι προβληματικό, γιατί σέ αὐτό γράφεται ὅτι μέ τόν διάλογο «στένεψε τό χάσμα πού χωρίζει τās Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας», ὅτι τώρα δέν θεωροῦνται «αἰρετικοί, σχισματικοί καί ἀντίχριστοι» καί ὅτι δέν ὑπάρχει ἀνταγωνισμός.

Συνέπεια ὄλων αὐτῶν εἶναι ὅτι δημιουργεῖται ἡ αἴσθησις μιᾶς Ἐκκλησίας ἡ ὁποία «ἔχει πόρτες, ἀλλά δέν ἔχει τοίχους». Οἱ Χριστιανοί διαφόρων Ὁμολογιῶν πρέπει νά αἰσθάνονται ὅτι δέν εἶναι κλεισμένοι καί περιορισμένοι στούς τοίχους τῶν «Ἐκκλησιῶν» τους.

«Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, Ρωμαιοκαθολικοί, Ἀγγλικανοί, Κοπτοαρμένιοι καί Αἰθίοπες, Λουθηρανοί καί ἄλλοι Προτεστάνται εἶναι Χριστιανοί βαπτισμένοι εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ὡς βαπτισμένοι αἰσθάνονται ὅτι δέν εἶναι πνευματικῶς εὐεργετικόν νά κλείουν τούς ἑαυτοὺς των μέσα εἰς τούς τοίχους τοῦ περιορισμοῦ τῶν Ἐκκλησιῶν των. Οἱ τοῖχοι δέν κρατοῦν πλέον τούς Χριστιανούς χωρισμένους. Ἡ Ἐκκλησία ἔχει πόρτες, ἀλλά δέν ἔχει τοίχους. Τό Ἅγιον Πνεῦμα ἐμπνέει τούς Χριστιανούς νά ζητοῦν καί νά εὐρίσκουν τήν ἔξοδον καί ἐξερχόμενοι νά

συναντούν άλλους Χριστιανούς διά νά γίνουν φίλοι, διά νά προσεύχωνται μαζί καί νά συνεργάζωνται διά τόν μεγάλον σκοπόν τῆς Χριστιανικῆς ἐνότητος. Τό Ἅγιον Πνεῦμα ὁδηγεῖ τούς πιστούς νά προχωροῦν μαζί πρός τό μυστήριον τοῦ Θεοῦ καί νά καταλάβουν ὅτι τό μυστήριον αὐτό δέν περιορίζεται ἀπό τοπικά, παραδοσιακά ἢ θεωρητικά ὅρια» (σελ. 159).

Οἱ ἀντιλήψεις αὐτές ὁδηγοῦν τήν σκέψη τῶν Χριστιανῶν ὅτι καίτοι ὑπάρχουν διαφορές μεταξύ Χριστιανῶν, ὅμως τά κοινά σημεῖα εἶναι «δυνατώτερα παρά δι' ἐκεῖνα εἰς τά ὅποια διαφωνοῦν».

«Τά ὅρια τοποθετοῦνται καί ὑπάρχουν εἰς τās διαφοράς μας. Ἀλλά τό Ἅγιον Πνεῦμα πάντοτε ἐργάζεται καί ὁδηγεῖ τόν Λαόν διά νά εὐρίσκη λύσεις καί μίαν ἡμέραν θά εὐρεθῇ ὁ δρόμος τῆς διαλύσεως τῶν διαφορῶν. Σήμερον ἡ ἔμφασις τοποθετεῖται ὄχι εἰς ὅσα οἱ Χριστιανοί διαφωνοῦν, ἀλλά κυρίως εἰς ἐκεῖνα πού συμφωνοῦν. Τά σημεῖα εἰς τά ὅποια συμφωνοῦν εἶναι δυνατώτερα παρά δι' ἐκεῖνα εἰς τά ὅποια διαφωνοῦν» (σελ. 159).

Σύμφωνα μέ τό «ὁμολογιακό» αὐτό κείμενο τό ὅποιο γράφηκε καί ἐγκρίθηκε γιά τήν Κατήχηση τῶν Ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί χαίρονται πού συμμετέχει ἡ Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία στήν Οἰκουμενική κίνηση, διότι ἔτσι βοηθοῦνται στό νά ἐνωθοῦν οἱ Προτεστάντες Χριστιανοί, γιατί καί οἱ Προτεστάντες «εἶναι χαρισματοῦχοι».

«Οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί γνωρίζουν καί χαίρουν διότι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία συμμετέχει εἰς τήν Οἰκουμενικήν Κίνησιν, διότι θέλει νά βοηθήσῃ τούς Χριστιανούς Προτεστάντας νά ἐνωθοῦν. Διότι γνωρίζει ὅτι οἱ Προτεστάνται Χριστιανοί ἀγαποῦν καί ἔχουν ἐπιθυμίαν νά διαδίδουν τήν Ἁγίαν Γραφήν. Διότι καί οἱ Προτεστάνται εἶναι χαρισματοῦχοι. Καί δι' αὐτῶν τό Ἅγιον Πνεῦμα ἐνεργεῖ εἰς τήν Χριστιανικήν διαφώτισιν τῶν ἀνθρώπων μέ τήν διάδοσιν καί μελέτην τῆς Ἁγίας Γραφῆς» (σελ. 216).

Κατά τήν «Ὁμολογία» τό Ἅγιον Πνεῦμα «ἐνεργεῖ μέσα στήν Ἐκκλησία καί ἔξω ἀπό τήν Ἐκκλησία», ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία «εἶναι χωρισμένη», «ἀλλά καί ἠνωμένη», ὅπως συμβαίνει στίς δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ!!!

«Οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί γνωρίζουν καί πιστεύουν καί κάθε μέρα βλέπουν ὅτι τό Ἅγιον Πνεῦμα εἶναι ἀπεριόριστος δύναμις πού ἐνεργεῖ μέσα εἰς τήν Ἐκκλησίαν καί ἔξω ἀπό τήν Ἐκκλησίαν. Δι' αὐτό ἡ Ἐκκλησία ἔχει ὅρια ἀλλά διηνεκῶς ἐπεκτείνονται καί δέν ἔχει τοίχους. Ἐχει χαρακτηριστικά ἔθιμα, ἀλλά ὄχι ὅμοια παντοῦ. Ἐχει ἐνότητα καί διαφορότητα. Εἶναι χωρισμένη ἡ Ἐκκλησία ἀλλά καί ἠνωμένη, ὅπως ὁ Χριστός ἔχει δύο διαφορετικές φύσεις, τήν θεότητα καί τήν ἀνθρωπότητα, ἀλλά εἶναι ἀδιαίρετος καί μένει Ἕνας καί μόνος Θεάνθρωπος. Δι' αὐτό καί ἡ Ἐκκλησία

πού είναι Σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι μία ὅπως εἶναι Ἕνας ὁ Χριστός. Παρ' ὅλας τὰς διαιρέσεις ἡ Ἐκκλησία προχωρεῖ εἰς τό τέλος, ἢ τόν σκοπόν της πού εἶναι ἡ ἐνότης ὄλων εἰς τόν Χριστόν» (σελ. 216).

Ἐπίσης, γράφεται ὅτι ὑπάρχει «δυνατός σύνδεσμος» πού ἐνώνει ὄλους ὅσοι πιστεύουν στόν Χριστό, γι' αὐτό καί γίνεται ὁ Θεολογικός Διάλογος.

«Οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί σέβονται, τιμοῦν καί ἀγαποῦν ὄλους τούς Χριστιανούς. Αἰσθάνονται ὅμως ὅτι ὑπάρχει δυνατός σύνδεσμος ὁ ὁποῖος τούς ἐνώνει μέ τούς Ρωμαιοκαθολικούς, τούς Ἀγγλικανούς, τούς Κοπτοαρμενίους καί Αἰθίοπας, τούς Παλαιοκαθολικούς καί κατά τινα βαθμόν ἐπίσης μέ τούς Λουθηρανούς. Δι' αὐτόν τόν λόγον διωργανώθη Θεολογικός Διάλογος ὁ ὁποῖος ἐλπίζομεν καί προσευχόμεθα νά ὀδηγήσῃ μίαν ἡμέραν εἰς ἑορτασμόν τῆς ἐνότητος μέ ὄλους τούς ἀναφερθέντας Χριστιανούς.

Μέ ὄλους αὐτούς τούς Χριστιανούς οἱ Ὁρθόδοξοι προσεύχονται καί συνεργάζονται καί μελετοῦν τήν ζωήν τῆς Ἐκκλησίας καί τήν Ἁγίαν Γραφήν. Ἀναγνωρίζουν ὅτι τά σημεῖα πού τούς ἐνώνουν εἶναι περισσότερα καί δυνατώτερα παρά ἐκεῖνα πού τούς χωρίζουν. Δέν εἶναι λοιπόν θεωρία, ἀλλά βάσιμη ἐλπίς ὅτι ὄλοι αὐτοί οἱ πιστοί Χριστιανοί ἔχουν θέσιν μέσα εἰς τήν ἐνοποιητικήν δύναμιν τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ ἡ ὁποία σώζει καί θεώνει» (σελ. 216).

Γίνεται λόγος γιά τήν ἀγάπη πού «σώζει καί θεώνει», χωρίς νά διευκρινίζεται ποιά εἶναι αὐτή ἡ ἀγάπη. Εἶναι μιά ἀγάπη συναισθηματική, ἠθική, φιλοσοφική; Νοεῖται τελικά ἀγάπη χωρίς τήν ἀληθινή πίστη;

Στό κείμενο αὐτό γίνεται διάκριση μεταξύ τριῶν «Χριστιανικῶν ομάδων καί Ἐκκλησιῶν», αἱ ὁποῖαι «εὐρίσκονται μέσα εἰς τά ὅρια βάσιμης ἐλπίδος πρός ἐνωσιν».

Βέβαια, γίνεται ἀναφορά ὅτι «τό σχῆμα τῆς ἐνωτικῆς ἐργασίας» πού συζητήθηκε «ὑπό σοβαρῶν Οἰκουμενικῶν ἐργατῶν», δέν εἶναι νά περιορισθῇ «ἡ Οἰκουμενική κίνησις» «στά σχέδια βαθείας κοινωνιολογικῆς ἀποστολῆς», ἀλλά οἱ διαθέσεις τῆς ἐργασίας εἶναι «νά κατευθυνθοῦν εἰς τήν ἐνοποίησιν τῶν Χριστιανικῶν ομάδων καί Ἐκκλησιῶν» (σελ. 217). Ἡ ἐνότης «τῶν Ἐκκλησιῶν» δέν πρέπει νά ἀναφέρεται στήν «κοινή ὀργανική» διοίκηση καί «τήν ταυτότητα ἐθίμων καί συνηθειῶν», ἀλλά νά ἀποβλέπη σέ δύο σημεῖα, ἤτοι πρῶτον «κάθε Ἐκκλησία πρέπει νά φυλάξῃ τήν ἱστορικήν αὐτῆς πορείαν καί νά περιφρουρήσῃ τά χαρακτηριστικά αὐτῆς» καί δεύτερον θά πρέπει «νά ἐναρμονίσῃ τήν διδασκαλία της ὡς πρός τό Μυστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος, τό Μυστήριον τῆς Ἐνσαρκώσεως τοῦ Χριστοῦ καί τό Μυστήριον τῆς Ἐκκλησίας

ὅπως ἐκήρυξαν οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Διάδοχοί των, οἱ Πατέρες καί οἱ Ἅγιοι τῆς Ἀδιαιρέτου Ἐκκλησίας καί τά Οἰκουμενικά Σύμβολα» (σελ. 218).

Πρόκειται πραγματικά για μία διγλωσσία πού ἐπικρατεῖ στήν νοοτροπία τῆς Οἰκουμενικῆς Κίνησης πρὸς τὴν ἔνωση ὄλων «τῶν Ἐκκλησιῶν». Στὴν συνέχεια ἀναγνωρίζεται ὅτι «ὄλα αὐτὰ εἶναι βασισμένα εἰς τὴν ἀνθρώπινην κρίσιν», ἀλλὰ «τό Ἅγιον Πνεῦμα ὁμως γνωρίζει καλλίτερα ἀπ' ὄλους ἡμᾶς τί πρέπει νά γίνη» (σελ. 218). Πάντως, αὐτό πού κατορθώθηκε «εἰς τά ὅρια τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως εἶναι πράγματι μέγα καί ἀξιόλογον», ἀφοῦ «ἡ ἀγάπη ἐξεχύθη πάλιν ἐκ τῶν Ἄνω εἰς τὰς καρδίας τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ. Ὁδηγούμενοι ἀπὸ τό χάρισμα τῆς ἀγάπης, ἀναμφιβόλως θά φθάσωμεν εἰς τὴν πραγματοποίησιν τοῦ προφητικοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ: "ἵνα πάντες ἔν ὧσι"» (σελ. 218).

Φαίνεται καθαρά ἡ πεποίθηση ὅτι ἐκτός ἀπὸ τὴν Μία, Ἁγία, Καθολικὴ καί Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία ὑπάρχουν καί ἄλλες Ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες πρέπει νά περιφρουρήσουν «τά χαρακτηριστικά» τους, ἀλλὰ νά συντονισθοῦν στήν διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων καί τῶν Πατέρων, ὥστε κάποτε νά φθάσῃ στήν πραγματοποίησιν τῆς Ἀρχιερατικῆς Προσευχῆς «ἵνα πάντες ἔν ὧσι», ὡσάν νά μὴ πραγματοποιήθηκε αὐτό τό αἶτημα τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς, ὅταν οἱ Ἀπόστολοι ἔφθασαν στήν θεωρία τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ Χριστοῦ, κατὰ τὴν διδασκαλία τῶν Πατέρων.

Ἡ ἀναφορά στήν διδασκαλία περὶ τῆς Μίας, Ἁγίας, Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καί ταυτοχρόνως καί τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν ἐκτός αὐτῆς, ἀλλὰ καί στήν «Οἰκουμενικὴν Κίνησιν», γιὰ τὴν ἐνότητα τῆς «χωρισμένης», ἀλλὰ καί «ἠνωμένης» Ἐκκλησίας ἀποτελεῖ τὸν ὑψιστον βαθμὸ τῆς «διγλωσσίας» πού ἐπικρατεῖ σέ «ὁμολογιακά» κείμενα.

Ὅμως, αὐτό ἔχει καί πρακτικὲς συνέπειες, ὅπως θά φανῆ στήν ἐπόμενη ἐνότητα.

2. «Ἡ μία Ἐκκλησία καί αἱ Ἐκκλησίαι»

Στό «ὁμολογιακό» αὐτό κείμενο τῆς Οἰκουμενικῆς Κίνησης ἐξειδικεύεται τό τί σημαίνει ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι μία, ἀλλὰ καί πολλές. Βέβαια, αὐτὴ ἡ ἔκφραση δέν ἀναφέρεται στήν Μία Ἐκκλησία, τὴν Ὁρθόδοξη, πού ἔχει κατὰ τὸπους Ἐκκλησίες, ἀλλὰ στήν «Μία Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία» καί τίς ἄλλες αἰρετικὲς «Ἐκκλησίες».

Σέ ἰδιαιτέρο κεφάλαιο μέ τίτλο «Ἡ μία Ἐκκλησία καί αἱ Ἐκκλησίαι» γίνεται ἀναφορά στό ποιά εἶναι τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας, καί ἐννοεῖται

σαφέστατα ότι όλοι οί Χριστιανοί, Όρθόδοξοι, «Ρωμαιοκαθολικοί», «Άγγλικανοί», «Κοπτοαρμένιοι καί Αιθίοπες», «Λουθηρανοί καί οί άλλοι Προτεστάνται Χριστιανοί», παρά τίς διαφορές μεταξύ τους, έχουν κατά διαφόρους βαθμούς Μυστήρια καί είναι μέλη τής Έκκλησίας.

Κατ' άρχάς, τονίζεται ότι όσοι πιστεύουν στην Άγία Τριάδα, στον Χριστό ως Υίο του Θεού που έννηθρώπησε, στο Άγιον Πνεύμα που «κατοικεί εις την Έκκλησίαν καί διευθύνει τον νοϋν τής Έκκλησίας καί αγιάζει την Έκκλησίαν εις τά Μυστήρια καί τίς άλλες Ίερές Άκολουθίες», «είναι άληθινοί Χριστιανοί καί ανήκουν εις την Μίαν Έκκλησίαν», «είναι μέλη του Σώματος του Χριστού που είναι Ένας καί παραμένει άδιαίρετος ως Θεάνθρωπος» (σελ. 201).

Βέβαια, στο «όμολογιακό» αυτό κείμενο υποστηρίζεται ότι «οί Όρθόδοξοι Χριστιανοί πιστεύουν ότι ή Όρθόδοξος Έκκλησία δύναται νά αξιώση σήμεραν ότι είναι ή Μία Έκκλησία», την όποία ίδρυσε στην γη ό Χριστός, διότι «διδάσκει την άληθή καί ολοκληρωμένην πίστιν, ένω άλλα Χριστιανικά Σώματα κατά διαφόρους τρόπους δέν διετήρησαν την ολοκλήρωσιν αυτήν τής πίστεως ένεκα των άκολούθων αίτιών» καί αναφέρει τέσσερες από αυτές. Πρόκειται για την άρνηση τής πηγής τής Άποκαλύψεως που είναι ή Άγία Γραφή καί ή Παράδοση, την διακοπή τής Άποστολικής συνέχειας στην λειτουργία των Μυστηρίων, «έπί κεφαλής τής όποίας είναι ό Κανονικός Έπίσκοπος», την έπινόηση συνηθειών που είναι ξένες στις συνήθειες τής Έκκλησίας καί την έξήγηση τής Άγίας Γραφής μέ τρόπο που προκάλεσε άμφιβολίες για την άκεραιότητα καί αυθεντία αυτής (σελ. 202).

Όμως, κατ' έφαρμογή τής διγλωσσίας στα έκκλησιολογικά θέματα στο «όμολογιακό» αυτό κείμενο υποστηρίζεται ότι καί οί Χριστιανοί των άλλων «Έκκλησιών» ανήκουν κατά διαφόρους βαθμούς στην Έκκλησία, όπως υπάρχουν καί διάφοροι βαθμοί που χωρίζεται κανείς από την Έκκλησία.

«Δέν πρέπει όμως νά λησμονώμεν ότι καίτοι ή Όρθόδοξος Έκκλησία είναι ή Έκκλησία του Χριστού, ή Μία καί άδιαίρετος Έκκλησία, όμως υπάρχουν πολλοί καί διάφοροι τρόποι δυνάμει των όποιών δύναται νά ανήκη κανείς εις την Έκκλησίαν, όπως υπάρχουν καί πολλοί καί διάφοροι τρόποι διά των όποιών χωρίζεται κανείς από την Έκκλησίαν» (σελ. 202).

Ένας τρόπος μέ τον όποιο ανήκει κανείς στην Έκκλησία είναι τό μυστήριο του **Βαπτίσματος**, ή λεγομένη βαπτισματική θεολογία, ή όποία αναπτύχθηκε μέν από τους «Ρωμαιοκαθολικούς» καί τους Προτεστάντας, αλλά άναμφιβόλως υίοθετήθηκε καί από τους Όρθοδόξους, όπως φαίνεται στο «όμολογιακό» αυτό κείμενο.

«Τό ἔγκυρον βάπτισμα εἶναι ἕνας ἀπό τούς τρόπους διά τοῦ ὁποίου μπορεῖ νά ἀνήκη κανεῖς εἰς τήν Ἐκκλησίαν» (σελ. 202).

«Οἱ Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί πιστεύουν ὅτι ὅσοι βαπτίζονται εἰς τό ὄνομα τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀπό Ἱερέα ἢ ἀπό Λαϊκόν ἐν καιρῷ ἀνάγκης εἶναι Χριστιανοί ἀληθινοί καί ἀνήκουν εἰς τήν Ἐκκλησίαν καί εἶναι μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ πού εἶναι Ἕνας καί παραμένει ἀδιαίρετος ὡς Θεάνθρωπος» (σελ. 201).

Φυσικά, δέν γίνεται διασάφηση γιά τό βάπτισμα ἐντός ἢ ἐκτός τῆς Ἐκκλησίας, γιατί νοοῦνται καί τά δύο.

Αὐτό συμβαίνει καί μέ τό μυστήριο τῆς **Ἱερωσύνης**. Βέβαια, ὁμολογεῖται ὅτι «ἡ παρουσία τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, δηλαδή ὁ Παράκλητος», ζωοποιεῖ τήν Ἐκκλησία, καί «διά τῶν Κανονικῶς ἐκλεγμένων καί χειροτονημένων Ἐπισκόπων, χειροτονεῖ τούς Ἐπισκόπους, τούς Ἱερεῖς καί τούς Διακόνους» καί αὐτό λέγεται «Ἀποστολική Διαδοχή», ἐν τούτοις ὁμως «ἀληθινή χειροτονία καί Ἱερωσύνη ἔχουν καί μεταδίδουν» ὅλοι οἱ «Ἐπίσκοποι» τῶν διαφόρων Ὁμολογιῶν.

«Οἱ Χριστιανοί πιστεύουν ὅτι ἀληθινή χειροτονία καί Ἱερωσύνη ἔχουν καί μεταδίδουν οἱ, Ὁρθόδοξοι Ἐπίσκοποι, οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ Ἐπίσκοποι, οἱ Κοπτοαρμένιοι καί Αἰθίοπες Ἐπίσκοποι, οἱ Ἀγγλικανοὶ Ἐπίσκοποι. Τό Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον καί τό Πατριαρχεῖον τῆς Ἀλεξανδρείας, καί τό Πατριαρχεῖον Ἱεροσολύμων καί Πατριαρχεῖον Βουκουρεστίου καί ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἀνεκοίνωσαν πρό πενήντα χρόνια ὅτι αἱ χειροτονίαι τῶν Ἀγγλικανῶν ἀναγνωρίζονται κατ' οἰκονομίαν ὡς ἔγκυροι καί κανονικάί. Δί' αὐτό καί τά Μυστήρια τῶν Ἀγγλικανῶν εἶναι Μυστήρια τῆς Μιᾶς Ἁγίας Καθολικῆς καί Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας ὡς εἶναι καί τά Μυστήρια τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν» (σελ. 203).

Γράφεται ὅτι ὑπάρχουν στήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μερικοὶ «συντηρητικοί» οἱ ὁποῖοι ἔχουν «διαφορά γνώμης σχετικά μέ τās Ἀγγλικανικῆς χειροτονίας», «συνεπῶς καί (περί) τῶν Μυστηρίων πού τελοῦνται ἐκτός τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». Ἀλλά καί αὐτή ἡ διαφορά γνώμης θά ἀντιμετωπισθῇ στήν Μέλλουσα νά συνέλθῃ «Οἰκουμενική Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας». Ἀπό αὐτό φαίνεται ὅτι ἡ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδος πού ἐτοιμαζόταν νά συνέλθῃ, χαρακτηριζόταν ὡς Οἰκουμενική.

«Ἡ διαφορά γνώμης τῶν Ὁρθοδόξων εἶναι βασισμένη εἰς τό γεγονός ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ὡς Σύνολον δέν ἐξήτασεν ἀκόμη τό ζήτημα τοῦτο. Ἐλπίζεται ὁμως ὅτι ἡ Οἰκουμενική Σύνοδος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία πρόκειται σύντομα νά συγκροτηθῇ, θά ἐρευνήσῃ ὄχι μόνον τό

Μυστήριον τῆς ἐνότητος, ἀλλ' ἐπίσης καί τό Μυστήριον τοῦ διχασμοῦ καί θά ἀπαντήσῃ μεταξύ ἄλλων καί εἰς τό ζήτημα τοῦ κύρους τῆς Ἱερωσύνης καί τῶν Μυστηρίων πού τελοῦνται ἐκτός τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας» (σελ. 203-204).

Ἀναγνωρίζεται ἀπό τό «ὁμολογιακό» αὐτό κείμενο ὅτι ὑπάρχουν μερικά ζητήματα στά ὁποῖα δέν συμφωνοῦν οἱ Ὁρθόδοξοι μέ τούς ἄλλους Χριστιανούς καί αὐτό «δέν πρέπει νά τό κρύβωμεν», ἀλλά «πρέπει νά λέγωμεν τήν ἀλήθειαν πάντοτε καί πρός ὅλους», γι' αὐτό αὐτές οἱ «διαφορές συζητοῦνται». Ὅμως, ἐν ὀνόματι τῆς διγλωσσίας πρέπει νά λέμε καί τήν ἄλλη ἀλήθεια ὅτι ὅλοι οἱ Χριστιανοί πιστεύουν στόν ἴδιο Θεό.

«Εἶναι ὁμως ἀλήθεια ἀτράνταχτη ὅτι οἱ Χριστιανοί παρά τίς διαφορές, πιστεύουν εἰς τόν ἴδιον Θεόν. Ὅλοι οἱ Χριστιανοί πιστεύομεν εἰς τήν Ἁγία Τριάδα. Τόν Ἐνα Θεόν μέ τρία πρόσωπα. Ὅλοι ἀναγνωρίζομεν καί πιστεύομεν εἰς τόν Ἰησοῦν Χριστόν, τόν σαρκωθέντα Υἱόν τοῦ Θεοῦ, ὡς τόν Κύριόν μας καί Θεόν καί Σωτήρά μας.

Ὅλοι οἱ Χριστιανοί μέ τό ἴδιον βάπτισμα ἐγίναμεν μέλη τοῦ Σώματος τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ἡ Ἐκκλησία. Ὅλοι κατά διαφόρους τρόπους καί μορφάς ἀποβλέπομεν εἰς τήν Θεῖαν Εὐχαριστίαν ὡς πρός τό Μυστήριον τῆς Κοινωνίας πού μᾶς ἐνώνει μέ τόν Χριστόν.

Ὅλοι τό Ἅγιον Πνεῦμα ἔχομεν ὡς παρηγορητήν καί προστάτην καί ἐνισχυτήν εἰς τήν Χριστιανικήν ζωήν μας, εἰς τάς δυσκολίας καί τούς πειρασμούς.

Ἡ διαφωνία μας ἄλλοτε ἦταν καί εἶχε χαρακτηῖρα πολεμικόν καί ἐγέννα μῖσος. Σήμερον συζητοῦμεν τίς διαφορές μας μέ ἀγάπην καί προσπαθοῦμεν νά εὐρώμεν λύσιν» (σελ. 204).

3. Ἐκκλησιαστικές ἐφαρμογές

Ἡ ἀντίληψη ὅτι ὑπάρχει Μία Ἐκκλησία ἀλλά καί πολλές Ἐκκλησίες, καί ὅτι παρά τίς διαφορές ὑπάρχουν πολλά κοινά σημεῖα μεταξύ τῶν «Ἐκκλησιῶν», ὅπως τά Μυστήρια, ἔχει συνέπειες στήν οἰκουμενιστική ἐκκλησιολογία. Θά δοῦμε μερικές συνέπειες ὅπως καταγράφονται στό κείμενο αὐτό.

α) «Ρωμαιοκαθολικοί Χριστιανοί»

Στό «ὁμολογιακό» κείμενο ὀρίζεται ὡς ἡμερομηνία πού ἐπῆλθε τό «σχίσμα» τό 1054. Γνωρίζουμε, ὁμως, ὅτι τότε ὑπῆρξαν τά ἀναθέματα, ἐνῶ ἡ

ἀπομάκρυνση τῆς Παλαιᾶς Ρώμης ἀπό τὴν Νέα Ρώμη ἔγινε τὸ 1009-1014 μέ τὴν εἰσαγωγή τοῦ filioque στοῦ Σύμβολο τῆς πίστεως.

Πάντως, ὅπως ὁμολογεῖται, μετὰ τὸ σχίσμα τὸ 1054, ὡσάν τότε νά σχίσθηκε ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, οἱ «Ρωμαιοκαθολικοί» «ἐπρόσθεσαν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας στοιχεῖα μέ τὰ ὁποῖα οἱ Ὁρθόδοξοι δέν συμφωνοῦν» (σελ. 204). Τέτοια «στοιχεῖα» εἶναι ὁ χωρισμός τοῦ Χρίσματος ἀπό τὸ Βάπτισμα, ὁ ὅρος «μετουσίωσις» στήν «θεία Κοινωνία», τὸ «καθαρτήριο πῦρ», «τὸ ζήτημα τῆς Παναγίας Μαρίας», «τὸ ζήτημα τοῦ Πάπα», ἤτοι τὸ ἀλάθητο καὶ τὸ πρωτεῖον.

Παρά ταῦτα σήμερα, ὅπως σημειώνεται, «*χάρις εἰς τὴν σοφίαν τοῦ Πάπα Παύλου τοῦ 6^{ου} καὶ χάρις εἰς τὴν κληρονομίαν πού τοῦ ἀφήκε ὁ Πάπας Ἰωάννης ὁ 23^{ος} πολλά διωρθώθησαν. Σήμερον αἱ Ἐκκλησίαι τῆς Δύσεως καὶ τῆς Ἀνατολῆς ἔχουν ἀγάπην καὶ συνεργάζονται καὶ προσεύχονται μαζί διὰ τὴν πλήρη ἐνωσίν των*» (σελ. 206-208).

Ἐναφέρονται ἑπτὰ σημεῖα πού δείχνουν τὴν πορεία πρὸς τὴν ἐνωσὴ «Ρωμαιοκαθολικῶν» καὶ Ὁρθοδόξων, τὰ ὁποῖα ἐκφράζουν συγχρόνως καὶ τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ πρῶτον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι δέν ὑπάρχει τὸ σχίσμα τοῦ 1054.

«*Τὸ σχίσμα τοῦ 1054 πού ἐχώρισε τὴν Ὁρθόδοξον καὶ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν δέν ὑπάρχει. Τὸ ἔσβυσεν ἡ ἀγάπη μέ τὰς ὑπογραφάς τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως Ἀθηναγόρου τοῦ Α΄ καὶ τοῦ Πατριάρχου τῆς Δύσεως Παύλου τοῦ 6^{ου} τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1967*» (1965) (σελ. 208-209).

Νά θυμίσω ὅτι τὴν 7^η Δεκεμβρίου τοῦ 1965, κατὰ τὴν Ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἔγινε ἄρση τῶν ἀναθεμάτων καὶ ὄχι ἄρση τοῦ σχίσματος. Παρά ταῦτα στήν δήλωσὴ πού ὑπέγραψαν ὁ τότε Οἰκουμενικός Πατριάρχης μέ τὸν τότε Πάπα στήν γαλλικὴ γλώσσα, καὶ μεταφράσθηκε στήν ἀγγλικὴ καὶ τὴν ἐλληνικὴ, γίνεται λόγος γιὰ ἄρση ἀκοινωνησίας, ἡ ὁποῖα στήν πραγματικότητα ἐπεβλήθη τὸ ἔτος 1009 μέ τὴν εἰσαγωγή τοῦ filioque στοῦ Σύμβολο τῆς πίστεως. Εἶναι ἓνα θέμα πού δείχνει τὴν ἰσχυρότερη διγλωσσία πού ἐπικρατεῖ σήμερα.

Τὸ δεῦτερον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι οἱ μικτοὶ γάμοι. Εἶναι χαρακτηριστικὸ τὸ πῶς δικαιολογοῦνται, ὄχι μέσα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς οἰκονομίας, ἀλλὰ μέ οἰκουμενιστικὸ τρόπο. «*Μέ αὐτόν τὸν τρόπο δέν χάνουν τὰ δικαιώματά των καὶ δέν ἀποκόπτονται ἀπὸ τὴν Ἐκκλησίαν των μήτε οἱ*

Ὁρθόδοξοι, μήτε οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ Χριστιανοί» (σελ. 209). Παρά ταῦτα οἱ ὀδηγίες τοῦ «Παπικοῦ ἐγγράφου» τοῦ 1970 «ἀντιτίθενται εἰς διπλὴν εὐλογίαν Γάμου». Αὐτό θεωρεῖται ὡς ἓνα «ἐμπόδιον» γιὰ τὴν ἐνότητα.

Τό τρίτον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι στοὺς «Ρωμαιοκαθολικοὺς Χριστιανούς» «τό Μυστήριον τοῦ Εὐχελαίου δέν θά γίνεται πλέον εἰς τοὺς ἐτοιμοθανάτους», καί στό «Μυστήριον τῆς Εὐχαριστίας οἱ Χριστιανοὶ πολλές φορές λαμβάνουν καί τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ» (σελ. 209).

Τό τέταρτον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι ἐπιτρέπεται ἀμφότεροι νά κοινωνοῦν στίς ἄλλες Ἐκκλησίες.

«Ἐπιτρέπεται ἐξ ἀπόψεως Ρωμαιοκαθολικῆς νά μεταλαμβάνουν ἐν καιρῷ ἀνάγκης οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ εἰς Ὁρθόδοξους Ἐκκλησίας καί οἱ Ὁρθόδοξοι ἐν καιρῷ ἀνάγκης νά μεταλαμβάνουν εἰς Ρωμαιοκαθολικὰς Ἐκκλησίας» (σελ. 209).

Τό πέμπτον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι ἐπιτρέπεται ἡ συμπροσευχὴ καί ἡ χρησιμοποίησις Ναῶν γιὰ τίς ἀνάγκες ἀμφοτέρων τῶν «Ἐκκλησιῶν».

«Ἐπιτρέπεται ἡ προσευχή μεταξύ Ὁρθόδοξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν καί ἡ χρησιμοποίησις Ναῶν Ὁρθόδοξων εἰς μερικά μέρη μόνον, διὰ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Λειτουργίαν καί Ναῶν Ρωμαιοκαθολικῶν διὰ τὴν Ὁρθόδοξον Λειτουργίαν. Ὅλα αὐτά πρό ὀλίγων ἐτῶν δέν ἐπιτρέποντο. Ὅλα αὐτά εἶναι λαμπρά σημεῖα τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης καί τοῦ σεβασμοῦ» (σελ. 209).

Τό ἕκτον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι στήν Ρώμη ἐπανέρχεται τό συνοδικό σύστημα.

Τό ἕβδομον σημεῖον «διορθώσεως» εἶναι ὅτι «καί οἱ δύο ομάδες» καλλιεργοῦν τὴν ἀγάπη καί τὴν συνεργασία καί μέ αὐτόν τόν τρόπο ἔρχεται «ἡ ὥρα ἡ εὐλογημένη τῆς συμφωνίας καί τῆς ἐνώσεως», χωρίς ὅμως νά ζητήσουν συγχώρησις οἱ «Ρωμαιοκαθολικοὶ» οὔτε νά ὑποταχθοῦν οἱ Ὁρθόδοξοι «εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πάπα», δηλαδή θά φθάσουμε σέ μιά προοπτικὴ Οὐνίας.

«Ἡ φιλία καί αἱ ἐπισκέψεις καί ὅλα τὰ ἄλλα δείγματα τῆς ἀγάπης καί τῆς συνεργασίας δείχνουν ὅτι σιγά-σιγά ἔρχεται ἡ ὥρα ἡ εὐλογημένη τῆς συμφωνίας καί τῆς ἐνώσεως. Εἰς τὴν συμφωνίαν αὐτὴν δέν θά ἔλθουν οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ εἰς τοὺς Ὁρθόδοξους νά ποῦν ἐκάναμε λάθη καί ζητοῦμεν συγχώρησιν. Οἱ Ὁρθόδοξοι δέν θά ποῦν ὑποτασσόμεθα εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πάπα. Δέν θά δεχθοῦν τὰ ἔθιμα καί τὰ ἄλλα ὅσα θέλουν νά δέχωνται οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ. Μέ τόν σύνδεσμον καί τὴν δύναμιν τῆς ἀγάπης θά

προχωρήσουν και αι δύο ομάδες εις την συνάντησιν του Χριστου και θα φυλάξουν την κοινήν Παράδοσιν που υπήρχεν εις την Ανατολήν και εις την Δύσιν από της αρχής μέχρι του 1054» (σελ. 210).

Αυτό δεν θυμίζει μία ιδιόμορφη Ουνία;

β) «Οι Άγγλικανοί Χριστιανοί»

Κατά τό «όμολογιακό» αυτό κείμενο όμολογεΐται ότι οι Όρθόδοξοι «εις μερικά ζητήματα δεν συμφωνούν με τους Άγγλικανούς». Πρόκειται για την θεία Εύχαριστία, αφού οι Άγγλικανοί δεν δέχονται την θεωρία της Μετουσίωσης, αλλά δεν δέχονται και τον όρο «"Πραγματική Παρουσία του Χριστου" εις τον άρτον και τον οΐνον». Αυτή ή διδασκαλία «είναι μάλλον προσπάθεια των Θεολόγων προς έρμηνείαν του Μυστηρίου. Δεν φαίνεται να είναι ή πίστις των Χριστιανών Άγγλικανών διότι όταν κοινωνούν πιστεύουν ότι παίρνουν τον Θεάνθρωπον Χριστόν» (σελ. 211).

Επίσης, υπάρχουν διαφορές ως προς τις Οικουμενικές Συνόδους στό θέμα «της αυθεντίας εις την διδασκαλίαν της Έκκλησίας», και σε θέματα που συμπεριλαμβάνονται στα 39 άρθρα που αναφέρονται στην μη αναγνώριση του αλαθήτου των Οικουμενικών Συνόδων, στην μη προσκύνηση των Αγίων, των λειψάνων και των εικόνων, στην άποψη ότι τό μυστήριο της θείας Κοινωνίας «μεταδίδεται "κατά ούράνιον και πνευματικόν τρόπον"», για τον «άπόλυτο προορισμό» και την διδασκαλία τους ότι «τά Μυστήρια είναι μόνον δύο (Βάπτισμα και θεία Εύχαριστία), ενώ τά υπόλοιπα πέντε είναι παραγωγή λανθασμένης διδασκαλίας και δείγμα απομακρύνσεως εκ της Άποστολικής διδασκαλίας» (σελ. 212).

Παρά, όμως, τις διαφορές αυτές «οι Όρθόδοξοι Χριστιανοί γνωρίζουν ότι οι Άγγλικανοί πιστεύουν Όρθοδόξως εις την Αγία Τριάδα και εις τον Θεάνθρωπον Χριστόν και εις τον Παράκλητον, τό Άγιον Πνεύμα, και εις την Έκκλησίαν με τά Μυστήρια και τάς Παραδόσεις αυτής» (σελ. 210).

Τό πλέον έκπληκτικό που λέγεται στό «όμολογιακό» αυτό κείμενο είναι ότι υπάρχει συμπροσευχή μεταξύ Όρθοδόξων και Άγγλικανών και ότι μπορούν οι Όρθόδοξοι να κοινωνούν σε Ναούς των Άγγλικανών, και οι Άγγλικανοί να κοινωνούν σε Ναούς των Όρθοδόξων και αυτό θα γίνεται «και διά λόγους ανάγκης και Χριστιανικής Μυστηριακής φιλοξενίας». Η θεία Εύχαριστία θεωρείται σαν ένα κοινό δείπνο που προσφέρεται στα σπίτια όπου ισχύει ή κοινωνική φιλοξενία.

«Έπεκράτησε, λόγω της φιλίας, οι Όρθόδοξοι να κηδεύουν τους Άγγλικανούς και να κοινωνούν αυτούς όπου δεν υπάρχουν Άγγλικανοί Ίερείς.

Ἐπίσης ὅπου δέν υπάρχουν Ὁρθόδοξοι Ἱερεῖς, οἱ Ἀγγλικανοί κηδεύουν καί κοινωνοῦν τούς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς. Τοῦτο γίνεται μέ τήν γνώσιν, ἀλλά καί μέ τήν ἄγνοιαν τῆς Ἐκκλησίας εἰς μερικούς τόπους, ἀλλά καί διά λόγους ἀνάγκης καί Χριστιανικῆς Μυστηριακῆς φιλοξενίας. Ἔπειτα εἶναι βέβαιον ὅτι οἱ Χριστιανοί μόνοι των ζητοῦν τήν Κοινωνίαν. Εἶναι τοῦτο δεῖγμα τῆς διαθέσεως τοῦ Λαοῦ τοῦ Θεοῦ διά τήν ἔνωσιν τῶν Χριστιανῶν πού τούς συνδέει ἡ Παράδοσις, ἡ Ἁγία Γραφή, ἡ Ἱερωσύνη καί τό Πιστεύω τῆς Νικαίας-Κωνσταντινουπόλεως» (σελ. 210-211).

γ) «Οἱ Κοπτοαρμένιοι καί Αἰθίοπες Χριστιανοί»

Μέ τόν τίτλο «Κοπτοαρμένιοι καί Αἰθίοπες Χριστιανοί» ἐννοοῦνται οἱ ἀντιχαλκηδόνιοι, οἱ Χριστιανοί πού δέν δέχθηκαν τίς ἀποφάσεις τῆς Δ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου πού συνήλθε στήν Χαλκηδόνα, πού λέγονται καί Μονοφυσίτες Χριστιανοί ἢ Ἀνατολικοί Χριστιανοί.

Ἡ ἄποψη ὅτι ἡ ἀνθρώπινη φύση στόν Χριστό «ἐχάθη καί ἔμεινεν μόνον ἡ θεία» «εἶναι αἰρετική καί ὀνομάζεται Μονοφυσισμός». Ὅμως καί ἐδῶ υπάρχουν ἐλπίδες ἐνώσεως.

«Σήμερα ὅμως οἱ Κόπται καί οἱ Ἀρμένιοι καί οἱ Αἰθίοπες δηλώνουν ὅτι δέν δέχονται τόν Μονοφυσισμόν. Ἐάν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ὁμολογίες τῆς πίστεως πού ἔκαμαν σύγχρονοι Ἀρχιεροὶ τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν, τότε θά ἴδωμεν ὅτι ἡ πίστις των εἰς τόν Χριστόν εἶναι Ὁρθόδοξος, διότι παραδέχονται τόν Χριστόν μέ δύο φύσεις ἡνωμένας, τήν φύσιν τοῦ Θεοῦ καί τήν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου.

Δι' αὐτό ἐλπίζομεν σήμερον ὅτι δέν θά ἀργήσῃ πολὺ νά ἐνωθῇ ἡ Ἐκκλησία τῶν Αἰθιοπῶν τῶν Κοπτῶν καί τῶν Ἀρμενίων μέ τήν Μίαν, Ἁγίαν, Καθολικὴν καί Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν» (σελ. 213).

δ) «Οἱ Λουθηρανοί καί οἱ ἄλλοι Προτεστάνται Χριστιανοί»

«Οἱ Λουθηρανοί εἶναι Χριστιανοί ἀκόλουθοι τοῦ Γερμανοῦ Μαρτίνου Λουθήρου ὁ ὁποῖος ἦτο Ἱερεὺς Ρωμαιοκαθολικός», πού ἀπομακρύνθηκε ἀπὸ τόν Πάπα, καί «ἀπὸ τήν κίνησιν αὐτὴν προέρχονται ὅλοι οἱ σημερινοὶ Προτεστάνται Χριστιανοί».

«Ἡ κίνησις αὐτὴ ἐνῶ ἔκαμεν καλόν εἰς τόν κόσμον μέ τήν διάδοσιν τῆς Ἁγίας Γραφῆς, ἔκαμεν ὅμως καί κακόν, διότι ἐκομματιάσθηκε ἡ Ἐκκλησία εἰς τήν Δύσιν διότι ἔγινεν αἰτία πολέμων καί διότι ἀπεμακρύνθησαν πολλοὶ ἀπὸ τήν Παράδοσιν τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας» (σελ. 214).

Οἱ Λουθηρανοί καί οἱ Προτεστάντες «δέχονται μόνον τήν Ἁγίαν Γραφήν καί ἀπορρίπτουν τήν Ἱεράν Παράδοσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ», καί δέχονται «ὅτι

μόνον δύο Μυστήρια υπάρχουν, τό Βάπτισμα καί ἡ Θεία Εὐχαριστία». Δέν δέχονται ὅσα προέρχονται ἀπό τήν Ἱεράν Παράδοση, ὅπως τήν Ἱερωσύνη μέ τήν Ἀποστολική Διαδοχή, τά ἑπτά Μυστήρια, τίς Οἰκουμενικές Συνόδους, τήν τιμή τῆς Παναγίας, τήν τιμή τῶν Ἁγίων, τῶν Λειψάνων καί τῶν Εἰκόνων, τήν τάξη τῆς Λειτουργικῆς Λατρείας, τήν νηστεία.

Οἱ Ὀρθόδοξοι διαφέρουν ἀπό τούς Λουθηρανούς καί τούς ἄλλους Προτεστάντες Χριστιανούς σέ ὅλα αὐτά.

«Εἶναι ὁμῶς ἀληθές ὅτι ὁ Λούθηρος καί οἱ ἀκόλουθοί του ἐσέβοντο τούς Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνατολῆς καί τῆς Δύσεως καί ὅτι πολλάκις παίρνουν σκέψεις ἀπό τά βιβλία των. Εἶναι ἐπίσης ἀληθές ὅτι θεωροῦν ὡς ἀπόλυτον αὐθεντίαν μόνον τήν Γραπτὴν Ἀποκάλυψιν, δηλαδή τήν Ἁγίαν Βίβλον, ἐνῶ θεωροῦν τήν Ἱεράν Παράδοσιν, τήν ἄγραφον δηλαδή πηγὴν τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς ὄχι ἀξίαν προσοχῆς» (σελ. 214).

Παρά ταῦτα καί γιά τούς Λουθηρανούς καί τούς ἄλλους Προτεστάντες Χριστιανούς ἰσχύουν κατὰ τό «ὁμολογιακό» αὐτό κείμενο ὅσα γράφησαν προηγουμένως γιά τήν «οἰκουμενική συνεργασία» τῶν Χριστιανῶν καί τήν «μία Ἐκκλησία καί τίς Ἐκκλησίες», ὡς πρὸς τό βάπτισμα, τήν συμπροσευχή καί τήν «μυστηριακή φιλοξενία» στήν θεία Κοινωνία, τήν πορεία πρὸς τήν ἔνωση χωρὶς «πολεμική καί ἀνταγωνιστική» διάθεση, ἀλλά μέ τήν ἀγάπη, πού «σώζει καί θεώνει»!! Πλήρης, δηλαδή, οἰκουμενιστικὴ νοοτροπία.

Συμπέρασμα

Αὐτές εἶναι οἱ βασικές θέσεις τοῦ «ὁμολογιακοῦ» κειμένου τό ὁποῖο γράφηκε καί προοριζόταν γιά τίς «πνευματικές ἀνάγκες τοῦ λογικοῦ ποιμνίου», γιά βοήθημα τῶν Κατηχητῶν καί γιά τούς Χριστιανούς ἑτεροδόξους πού ἐνδιαφέρονται νά πληροφορηθοῦν γιά τά ὅσα πρεσβεύει ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, κατὰ τό ἔτος 1975.

Δέν ἔχει σημασία ὅτι αὐτό τό «ὁμολογιακόν» κείμενο κυκλοφόρησε πρὶν σαράντα (40) χρόνια, γιατί ἀπό τότε μέχρι σήμερα ἀφ' ἑνός μὲν ἐπιβεβαιώθηκαν στήν πράξη ὅλες αὐτές οἱ ἀπόψεις, ἀφ' ἑτέρου δέ προχώρησαν τά πράγματα σέ χειρότερο βαθμό.

Παρατηρεῖ κανεὶς ὅτι σήμερα διατυπώνονται λόγοι ἀνάλογα μέ τά ἀκροατήρια, ἐν τῷ μεταξύ ὁμῶς οἱ ἀντορθόδοξες προσπάθειες γιά «ένωση» παρά τίς θεολογικές διαφορές προχωροῦν ἐντατικά. Ἡ θεία Εὐχαριστία θεωρεῖται χῶρος «μυστηριακῆς φιλοξενίας» καί τῶν ἑτεροδόξων, ἡ

Ἐκκλησία θεωρεῖται ὅτι «*ἔχει πόρτες, ἀλλά ὄχι τοίχους*», καί ἡ «*ἔνωση*» θά γίνη μέ *τήν διατήρηση τῶν «χαρακτηριστικῶν» κάθε θεολογίας.*

Αὕτη εἶναι ἡ νοοτροπία πού ἐπικρατεῖ σήμερα στόν διορθόδοξο καί διαχριστιανικό κόσμο καί θά ἦταν ὀδυνηρό ἂν μιά τέτοια νοοτροπία ὑποστηριχθῆ ἀπό τίς ἀποφάσεις τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Συνόδου.

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος γιά τόν ὁποῖο ὑποστηρίζω, ὅπως τό κάνουν καί ἄλλοι Ἐπίσκοποι, Κληρικοί, μοναχοί καί θεολόγοι, ὅτι τά κείμενα πού θά ὑπογραφοῦν ἀπό τήν μέλλουσα νά συγκληθῆ Ἁγία καί Μεγάλη Σύνοδο πρέπει νά εἶναι καθαρά, ἀπό θεολογικῆς πλευρᾶς, ὁμολογιακά, συντονισμένα στήν δυσχιλιετή παράδοση τῆς Ἐκκλησίας καί νά μήν ἀνατρέπουν τήν θεολογία Μεγάλων καί Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀλλά καί τίς ἀποφάσεις τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς. Μία διγλωσσία θά ἐξυπηρετήσῃ τραγικά τήν «*ὁμολογιακή*» διγλωσσία καί σύγχυση τοῦ κειμένου πού εἶδαμε προηγουμένως. Καί αὐτό θά εἶναι ὀδυνηρό.

Ἰούνιος 2016

<http://parembasis.gr>